

שמשון (3)

- 5 **שופטים פרק יג פסוק כד - כה**
(כד) וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֶּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמִשׁוֹן וַיִּגְדֵּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ יְקֹנָק:
(כה) וַתַּחַל רוּחַ יְקֹנָק לַפַּעַמוֹ בְּמַחְנֶה דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתָּאֵל: פ
- 10 **בראשית פרשת מקץ פרק מא פסוק ח**
(ח) וַיְהִי בִבְקָר וַתִּפְעֹם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל חֲכָמֶיהָ וַיִּסְפֹּר פְּרִיעָה לָהֶם אֶת חֲלָמוֹ וַאֲיֵן פֹּתֵר אוֹתָם לַפְּרִיעָה:
- 15 **הכתב והקבלה שמות פרשת תרומה פרק כה פסוק יב**
וַתִּפְעֹם רוּחוֹ תִּרְגֹּמוֹ וּמִיִּטְרַפָּה רוּחִי, רַעֲיוֹנוֹתָיו הִיוּ מִטוֹלְטָלִים חֲסָרֵי מְנוּחָה מַחֲשַׁבּוֹתָיו הִיוּ מַתְנוּעָעִים הֵנָּה וְהֵנָּה בִּלְתִּי מִרְגּוּעַ (אוֹנֵרוֹהִיג) כִּלְשׁוֹן סָפִינָה הַמְּטוֹרֶפֶת בַּיָּם, שְׁמַתְנוּעָעֶת וּמַתְטַלְטֶלֶת מִמָּקוֹם לִמָּקוֹם בִּלְתִּי סֹדְרִים.
- 20 **אברנאל שופטים פרק יג**
(כה) וְזָכַר שְׁרוּחַ ה' (וְהִיא הַמִּדְרָגָה מִרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַבָּא לְשׁוֹפְטֵי יִשְׂרָאֵל) הַתְּחִילָה לַפַּעַמוֹ, ר"ל שֶׁלֹּא הָיָה שִׁכְלוֹ מִיוֹשֵׁב כִּי אִם (בִּלְתִּי מִסוּדָר) וּנִפְעֵם כַּפַּעְמוֹן, וְשֶׁהַתְּחִיל זֶה בִּהְיוֹתוֹ בְּמַחְנֶה דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתָּאֵל.
- 25 **תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ט עמוד ב**
וַתַּחַל רוּחַ ה' וְגו' - א"ר חֲמַא בְר' חֲנִינָא: חֲלָתָה נְבוֹאָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, דְּכָתִיב: יְהִי דָן נָחֵשׁ עָלֶיךָ דָּרָךְ. לַפַּעַמוֹ בְּמַחְנֶה דָן - א"ר יִצְחָק דְּבִי רַבִּי אָמִי: מִלְּמַד, שֶׁהִיָּתָה שְׂכִינָה מִקְשָׁקֶשֶׁת לִפְנֵי כֹזֵג, כְּתִיב הַכֹּא: לַפַּעַמוֹ בְּמַחְנֶה דָן, וְכָתִיב הַתָּם: פַּעְמוֹן וְרִימוֹן. ...
- 30 **הסבר של הרב הראשי השלישי של ארץ ישראל הגרא"י אונטרמן זצ"ל**
חז"ל סוטה ט ב שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כזוג הציור הוא נפלא כי כשקשקשים בזוג על יד תינוק הוא מתחיל להסתובב במיטתו אנה ואנה ומתאמץ למצוא מהיכן יוצא הצלצול. כן היה אצל שמשון כשנתעורר בו כות רב לא ידע מה לעשות ברוח הגבורה שפעם בלבו עד שהבין כי נשלח מאת ההשגחה השמימית העליונה לעזור לבני עמו הסובלים כל כך מלחץ שכניהם.
- 35 **שופטים פרק יד פסוק א - ד**
(א) וַיֵּרֶד שְׁמִשׁוֹן תְּמַנְתָּה וַיֵּרָא אִשָּׁה בְּתַמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים:
(ב) וַיֵּצֵל וַיִּגְדֵּל לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה רְאִיתִי בְּתַמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה קָחוּ אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה:
(ג) וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הֲאֵין בְּבָנוֹת אַחִיךָ וּבְכָל עַמִּי אִשָּׁה כִּי אַתָּה הוֹלֵךְ לִקְחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרָלִים וַיֹּאמֶר שְׁמִשׁוֹן אֶל אָבִיו אוֹתָהּ קָח לִי כִּי הִיא יִשְׂרָאֵלִי בְּעֵינַי:
(ד) וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מִיָּקוֹק הִיא כִּי תֵּאֵנָה הוּא מִבְּקֵשׁ מִפְּלִשְׁתִּים וּבָעֵת הַהִיא פְּלִשְׁתִּים מְשָׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל: פ

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה מז

- 45 והמצוה המ"ז היא שהזהירנו שלא לתור אחרי לבבנו עד שנאמין דעות שהם הפך הדעות שחייבתנו התורה אבל נקצר מחשבתנו ונשים לה גבול תעמוד אצלו והוא מצות התורה ואזהרותיה. והוא אמרו יתעלה (פ' ציצית) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.
- ולשון ספרי ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות..... ואחרי עיניכם זו זנות כענין שנאמר [שופטים יד] ויאמר שמשון לאביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני. רוצה באמרו זו זנות המשך אחר ההנאות והתאוות הגשמיות והתעסק המחשבה בהן תמיד:
- 50

אורות התחיה מאת הרב קוק קטע לד

- ואל יפלא אם יש חסרונות במהלך החיים של העוסקים באמוץ הגופני ובכל החזוקים הארציים שבישראל, כי אפילו הופעת רוח הקודש צריכה ברור מתערובות צחצוחי טומאה שמתערבים בה, והיא הולכת ומטהרת מתקדשת ומתבררת פודה את עצמה מגלותה עד שבאה לכלל דרך צדיקים ואור נוגה הולך ואור עד נכון היום
- 55

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ט עמוד ב

- גמ'. ת"ר: שמשון בעיניו מרד, שנאמר: ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, לפיכך נקרו פלשתים את עיניו, שנאמר: ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו. איני? והכתיב: ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא! כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל.
- 60

אברבנאל שופטים פרק יד

- (א) וירד שמשון תמנתה וגו'. מצאנו פעמים רבות בספורי הנביאים שהיו עושים פעמים דברים אשר לא כדת, כדי שיצא מהם עבודת האל ית', כענין אליהו בהר הכרמל שעבר על דת להקריב בבמה והיה להוראת שעה כדי לפרסם בתוך בני ישראל כי ה' הוא האלהים, וכן ראוי שנאמר בענין שמשון שעשה דברים אשר לא כדין לפי שימצא תואנה להנקם מפלשתים, כ"ש שלא היה הרוח האלהי אשר בו מיושב ומסודר לעשות תשועות כשאר השופטים ולא היה דעתו שלם אבל האל ית' למשפט שמו וצור להוכיח יסדו, ולזה השפיע בו רוח גבורה וחזק מופלג והיה עם הפעמות, ונמשך מזה שבראותו אשה תיטב בעיניו לא היה מעצור לרוחו ובחרות אפו לא יעמוד דבר לפניו. וידמה שבתום לבבו היה חושב שלענין נזירותו לא היה מחויב כי אם בדברים שהזהיר המלאך עליהם, והם איסור כל אשר יצא מגופן היין ושלא יאכל כל טומאה ומורה לא יעלה על ראשו, ושאר הדברים היה נמשך בהם אחרי תאוותיו, והאל ית' הספיק בידו לעשותם כן, לפי שעם היותם פעולות משובשות מפאת עצמם, הנה ימשך מהם הנקמה מפלשתים. וכבר בא זה בכתוב, כי כאשר זכר שהלך שמשון אל תמנתה וראה שם אשה וחשקה בנפשו (ב) ואמר לאביו ולאמו שיקחו אותה לו לאשה, (ג) אמרו לו אביו ואמו האם אין בבנות אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים? ושמשון לא חשש מזה כלל ולא אמר שיגייר אותה, אבל אמר לבד לאביו אותה קח לי לאשה כי היא ישרה בעיני, רוצה לומר שלא חשש אל האיסור אבל הלך לבד אחר מחמד עיניו. ולפי שאמו היתה מתרעמת על זה הרבה, לכן לא אמרו לאמו, לפי שלא תאמר כמו שאמרה רבקה (בראשית כ"ז מ"ו) אם לוקח יעקב אשה מבנות חת וגו' למה לי חיים, ואמר זה לאביו לבד אותה קח לי לאשה כי היא ישרה בעיני: וספר הכתוב הסבה בכל זה, באמרו ואביו ואמו לא ידעו
- 70
- 75
- 80

- (ד) כי מה' היא כי תואנה הוא מבקש מפלשתים, רוצה לומר כי האל יתברך נתן מקום לזה לשמשון להיותו תואנה להנקם מפלשתים. ואמר ובעת ההיא פלשתים מושלים בישראל (עם שכבר נאמר זה) להגיד שעשה הקדוש ברוך הוא סבה לשינקמו ישראל מפלשתים, ולא בידיהם כי אם ביד שמשון, ושלא יעמוד ברשותם כי אם ברשות פלשתים אף בעת הנקמה, באופן שלא ימצאו
- 85

הפלשתים תואנה על ישראל לזה, אבל יהיה מיוחס הענין לשמשון לבדו, ופלשתים ימנעו מהלחם בישראל מיראת שמשון, כי היו הפלשתים מושלים בישראל כמו שזכר, והותרה עם זה השאלה הראשונה:

90 (ה) וזכר שאביו ואמו ירדו תמנתה לקחת האשה לשמשון, כי האל יתברך סבב שירצו בזה למלאות גזירתו. ואחז"ל (סוטה פ"א י' ע"א) שנים באו לתמנתה, יהודה שנתעלה באותה ביאה כתוב ביה עליה, שמשמון שנתגנה בה כתיב ביה ירידה: ואמר שבהליכתו שמה עם אביו ואמו (בהיותו עם כרמי תמנתה) יצא כפיר אריות שואג לקראתו, ר"ל לקראת שמשון לבדו, והיה לאות שפלשתים יבקשו את נפשו לבדו.

95

אלשיך שופטים פרק יד

(א) וירד שמשון תמנתה כו'. כשהלך יהודה למקום שלקח בת איש כנעני (בראשית לח ב) שאמרו ז"ל (בראשית רבה פה א) שעל הנשואין ההם נאמר (מלאכי ב יא) בגדה יהודה כו' ובעל בת אל נכר, ונאמר שם (בראשית לח א) וירד יהודה, אך בתמנתה אשר שם לקח את תמר נאמר (שם שם יג) הנה חמיק עולה תמנתה. אמנם בשמשון בלכתו שם לקחת בת ערלים נאמר וירד, כי ירידה היתה לו. וזהו וירד שמשון תמנתה, כלומר כי מה שליהודה היתה שם עליה, היתה שם לשמשון ירידה. וזהו וירד שמשון תמנתה, אך זולתו עלה תמנתה. ובזה נחה שקטה קושייתם ז"ל (סוטה י א) אם תמנתה היא למטה או למעלה:

100 וירא אשה כו' (ב) ויאמר לאביו ולאמו קחו אותה, כלומר גיירה, באופן תצדק בה קיחה דהיינו קדושין: 105

ובאומרם אליו (ג) האין בבנות אחיך כו' כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים, השיב ואמר אותה קח לי כי היא ישרה, לומר אינו שם לב אל עמה כי אם אליה. וזהו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, לא עמה הערלים, ובהתגיירה כקטנה שנולדה דמיא: 110 (ד) ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא כו'. והם לא ידעו כי מה' הוא, שבדרך שאדם רוצה בה מוליכין אותו. והוא, תואנה הוא מבקש ליאחז בפלשתים ולא בלי תואנה, כי הלא בעת ההיא פלשתים מושלים בישראל:

רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יג הלכה יד

הלכה יד

115 אל יעלה על דעתך שמשמון המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל שנקרא ידיד יי' נשאו נשים נכריות בגיותן, אלא סוד הדבר כך הוא,.....

הלכה טז

ולפי שגייר שלמה נשים ונשואן, וכן שמשון גייר ונשא, והדבר ידוע שלא חזרו אלו אלא בשביל דבר, ולא על פי ב"ד גיירום חשבן הכתוב כאילו הן עכו"ם ובאיסורן עומדין

הלכה יז 120

גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר, אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר הואיל ומל וטבל יצא מכלל העכו"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו, ואפילו חזר ועבד כו"ם הרי הוא כישראל מומר שקידושיו קידושין, ומצוה להחזיר אבידתו מאחר שטבל נעשה כישראל, ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן ואף על פי שנגלה סודן.

125

רד"ק שופטים פרק יג פסוק ד

וכן היות אשת שמשון למרעהו הכל סבה להנכם מפלשתים יתברך האל אשר לו נתכנו עלילות וסבות ומאתו הכל אבל עונש נקירת עיניו לפי שאמר ותישר בעיני שמשון ואמר אותה קח לי כי היא ישרה בעיני ידמה כי חשק בה ליופיה וכן באחרות אשר חשק ולקח לתאווה אליהן והנה

130 הפסי' כוונתו הראשונה הטובה שהיתה רצון האל כמו שכתוב כי מה' היתה כי תואנה הוא מבקש מפלשתים נראה לי בתחילה היתה כוונתו לטובה לבקש תואנה מפלשתים ואחר כך גברה עליו התאוה בראותו אותה וישרה בעיניו והפסיד כונתו האלהית בכוונתו הגופנית הבהמית אשר התערבה בה ולפיכך נענש ונקרו פלשתים את עיניו מדה כנגד מדה ורז"ל אמרו כן אף על גב דכתיב כי מה' היא כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל ואף על פי כן עזרוהו מן השמים ונקם נקמת עיניו מפלשתים: 135

שופטים פרק יד פסוק ה - ז

(ה) וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן וְאָבִיו וְאָמּוֹ תַּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ עַד כְּרָמִי תַּמְנָתָה וְהָיָה כְּפִיר אֲרִיּוֹת שָׂאֵג לְקִרְאָתוֹ:
(ו) וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְקֹנָק וַיִּשְׁסָעֵהוּ כְּשִׁסֵּעַ הַגְּדִי וּמֵאוֹמָה אֵין בִּידּוֹ וְלֹא הִגִּיד לְאָבִיו וּלְאָמּוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה: 140
(ז) וַיֵּרֶד וַיִּדְבֹּר לְאִשָּׁה וַתִּישֶׁר בְּעֵינָי שִׁמְשׁוֹן:
(ח) וַיֵּשֶׁב מִיָּמִים לְקַחְתָּהּ וַיִּסֶּר לְרֵאוֹת אֵת מַפְלַת הָאָרֶץ וְהָיָה עֲדַת דְּבוּרִים בְּגוֹיֵת הָאָרֶץ וַדָּבָשׁ:
(ט) וַיִּרְדְּהוּ אֶל כָּפְיוֹ וַיִּלְךְ הַלּוֹךְ וַאֲכָל וַיִּלְךְ אֶל אָבִיו וְאֵל אָמּוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאכְלוּ וְלֹא הִגִּיד לָהֶם כִּי מְגוֹיֵת הָאָרֶץ רָדָה הַדָּבָשׁ: 145

אברבנאל שופטים פרק יד

(ה) וזכר שאביו ואמו ירדו תמנתה לקחת האשה לשמשון, כי האל יתברך סבב שירצו בזה למלאות גזירתו. ואחז"ל (סוטה פ"א י' ע"א) שנים באו לתמנתה, יהודה שנתעלה באותה ביאה כתוב ביה עליה, שמשמון שנתגנה בה כתיב ביה ירידה: ואמר שבהליכתו שמה עם אביו ואמו (בהיותו עם כרמי תמנתה) יצא כפיר אריות שואג לקראתו, ר"ל לקראת שמשון לבדו, והיה לאות שפלשתים יבקשו את נפשו לבדו 150
ביאה כתוב ביה עליה, שמשמון שנתגנה בה כתיב ביה ירידה: ואמר שבהליכתו שמה עם אביו ואמו (בהיותו עם כרמי תמנתה) יצא כפיר אריות שואג לקראתו, ר"ל לקראת שמשון לבדו, והיה לאות שפלשתים יבקשו את נפשו לבדו
(ו) והוא שסעהו כשסע הגדי, עם היות שאין חרב ולא כלי זין אחרים ומאומה אין בידו, והיה זה סימן אליו שישסע הפלשתים מבלי חרב וחנית. ואמרו המפרשים שלארי יש חמשה שמות, היותר קטן כמו הגדי יקרא גור, ואחריו בגודל יקרא כפיר, והגדול ממנו נקרא אריה, והגדול ממנו נקרא לביא, והיותר זקן יקרא ליש, וכל זמן שמזקין יותר גבורה נתוספת בו. ואני חושב שגור וכפיר הם שמות נרדפים לילד האריות, ואמנם אריה וליש ולביא כלם שמות נרדפים לזקנים שבהם, והיה זה שבא לשמשון כפיר. ואמר שלא הגיד זה לאביו ולאמו, להודיע גודל גבורתו שלא היה מתהלל בפעל נפלא כזה, ולא הודיעו לאביו ולאמו בהיותו הולך עמהם בחברה: ואמרו 155
(ז) וירד וידבר לאשה ותישר בעיני שמשון אינו מיותר, אבל אמר למעלה שישרה בעיני שמשון כפי הראייה, עם היות שעדיין לא דבר עמה ולא ידע אם בשכלה ובדבריה ישרו דרכיה בעיניו גם כן כמו שישרה צורתה ותוארה, ועתה זכר שבבואם שמה דבר עמה ותישר בעיני שמשון בדבריה כמו שישרה בתוארה. ואפשר שיחזור לאבי שמשון, יאמר שירד אביו ודבר אל האשה ושהאשה ישרה בעיני שמשון ולא בעיני אביו. המפרשים אמרו וידבר אל האשה שדבר בעיני נשואיה אל אביה ואל קרוביה, ומה שכתבתי ראשונה הוא היותר מתישב: 165
(ח) וישב מימים לקחתה וגו'. זכר שאחרי האירוסין שבו אביו ואמו לביתם ואחרי ימים שבו שמה לעת נשואיו, ושהלך שמשון לראות מפלת האריה אשר המית ומצא עדת דבורים בגויתו, (ט) ויקחהו בכפיו ויאכל ויתן לאביו ולאמו ויאכלו ולא הגיד להם דבר, 170